

Posudok oponentky bakalárskej práce

Název práce: Proměňující se pojetí ženského těla v tvorbě sochařek 20. století. Posun od ženy formované mužem, po stopu, kterou žena zanechává

Autor/ka práce: Rozálie Švaříčková

Typ studijního programu: bakalářský

Oponentka: MSc. Denisa Tomková, PhD.

Bakalárska práca s názvom „Proměňující se pojetí ženského těla v tvorbě sochařek 20. století. Posun od ženy formované mužem, po stopu, kterou žena zanechává“ si kladie za cieľ zistiť, akým spôsobom ženy sochárky zobrazovali ženské telo so zámerom hlbšie pochopiť ich prístup k forme a symbolike v ich tvorbe. Okrem toho, že v úvode práca zmieňuje, že vychádza z historickej, teoretickej literatúry ako aj z textov z vizuálnej kultúry či výstavných katalógov, práca opomína vymedzenie stavu bádania (už existujúcej literatúry) ako aj zasadenie práce do kontextu disciplíny dejín umenia. Preto nie je jasné akú medzeru vo výskume práca vyplňa a ako táto práca prispieva k už existujúcemu výskumu.

Formálne je práca prehľadne členená do logických kapitol a podkapitol, ktoré sú prehľadne číslované. Práca je členená do 8 kapitol, pričom prvá tvorí úvod a posledná záver. Z toho sa druhá kapitola venuje historickému postaveniu žien, tretia otázke feminizmu, štvrtá téme ženy v českom umení, piata sa venuje konkrétne ženskému telu v umení, šiesta na troch prípadových štúdiách (Mara Durasová, Alina Szapocznikowá a Eva Kmetová) analyzuje tvorbu daných autoriek a siedma kapitola následne analyzuje ich tvorbu komparatívne s odkazom na tézu tejto práce.

Druhá kapitola s názvom „Postavení ženy napříč historií a kulturami“ analyzuje rolu ženy v spoločnosti a jej úlohu ako matky a manželky. Avšak snaží sa na pomerne malom rozsahu (2,5 strane) poňať pozíciu ženy od antiky po súčasnosť, ale tieto tvrdenia sú prezentované dosť generalizovane bez toho aby boli podložené nejakými zdrojmi a argumentované, čo nepatrí do odborného textu. Pri niektorých z tvrdení je ako zdroj použitý text *Druhé pohlaví* od feministickej filozofky Simone de Beauvoir, avšak aj v tomto prípade by pri odbornej výskumnej práci bolo vhodné tieto fakty kontextualizovať a podporiť súčasnejšou odbornou literatúrou. Zároveň nie je úplne pre túto prácu relevantné postavenie žien v antickom Ríme, ak áno tak by to malo byť kontextualizované a argumentované.

Tretia kapitola sa venuje „feministickému obratu“. Táto kapitola sa snaží pokryť široké spektrum tém a veľké historické obdobie s odkazom na počiatky feminizmu vo Veľkej francúzskej revolúcii a americkým bojom za nezávislosť, avšak toto berie za univerzálne skutočnosti bez toho, aby práca definovala, že sa zaoberá len istým geografickým či kultúrnym regiónom. Kapitola sa ďalej venuje volebnému právu, prístupu k vzdelaniu, a následne sa venuje konkrétne českému kontextu. Tieto informácie sú prebrané hlavne z dvoch zdrojov a to knihy od historičky Lynn Abrams, *Zrození moderní ženy: Evropa 1789-1918* (2005) a knihy od historičky Pavly Horskej, *Naše prababičky feministky* (1999). Tu opäť práca naráža na

medzeru opomenutia zasadenia práce do kontextu existujúcej literatúry v danej disciplíne, a len preberá informácie z dvoch vybraných (20 rokov starých) publikácií a prezentuje ich ako univerálny prierez históriou.

Štvrtá kapitola sa venuje konkrétne ženám umelkyniam v českom kontexte, ktorá poukazuje na relevantné otázky ako je prístup k žien k umeleckému vzdelaniu s odkazom na texty od Nochlin či Pachmanovej či definícii tzv. “ženského umenia”. Tu by som len rada upozornila, že by bolo dobré predstaviť citované autorstvo a opäť zasadiť ich prácu do kontextu disciplíny a prečo je ich názor relevantný. Zároveň pri citovaní americkej historičky umenia Lindy Nochlin o umeleckom vzdelávaní žien, študentka hovorí, že “U nás začaly umelécké školy otvárať svoje dvere ženám...” nie je jasné však čo myslí tým “u nás” keďže Nochlin nepíše o českom kontexte. Avšak celkovo ide o veľmi prínosnú kapitolu, ktorá rozoberá otázky tvorby a materstva, prístupu ku vzdelaniu, ako aj akúsi kategorizáciu žien ako dizajnérok, keď už sa na štúdium umenia dostali.

Šiesta kapitola, ktorá sa venuje trom prípadovým štúdiám a tvorbe umelkýň Mare Durasovej, Aline Szapocznikowej a Eve Kmetovej obsahuje mnohé skvelé vizuálne komparatívne analýzy ich diel. Avšak sú tam aj momenty, ktoré subjektívne hodnotia diela ako gýč či pejoratívne zobrazenie v prípade diela Aliny Szapocznikowej. *„Její práce upozorňuje na postavení ženy ve společnosti jako objektu touhy a zároveň pouhého objektu. Přestože v jejím díle musíme vnímat minimálně odvahu v zobrazování takovýchto vlastních tělesných částí, po bližším zkoumání se může zdát, že obsahově se v práci nezrcadlí nic jiného než kyč“* (s.31) Študentka to porovnáva s dielom od Judy Chicago (pri ktorom už však tvrdí, že už možné diskutovať o prekračovaní hranice vulgárnosti) a argumentuje, že istá časť diváctva bola dielom od Chicago tak odradená, že sa rozhodli jej výstavy nezúčastniť. Toto je však informácia, ktorá nie je podložená nijakým odborným zdrojom a nie je ďalej analyzovaná. Čo konkrétne pobúrilo či odradilo diváctvo? Môžeme kvalitu umenia hodnotiť len na základe reakcie diváctva? Nehovoríme potom len o akejsi ľúbivosti umenia, čo možno skôr prirovnať k vyššie spomínanému gýču? Keďže má práca zámer nazerať na tvorbu daných sochárok z feministického hľadiska, skôr by tu bola príznačná teoretická a filozofická analýza tohto diela skrz feministický koncept objektu (Kristeva) a zobrazovaní ženských telesných častí a funkcií.

Celkovo práca ponúka veľmi dobrú a obratnú prácu s komparatívnou analýzou vizuálnych materiálov a jej konkrétna práca s tromi zvolenými prípadovými štúdiami je veľmi zdatná. Skrz analýzu diela Durasovej, Szapocznikowej a Kmetovej, táto práca ponúka pohľad na meniaci sa prístup k téme zobrazovania ženského tela v tvorbe žien sochárok. Zároveň ponúka posun do konceptuálnej roviny od tela k širšiemu kontextu, v ktorom sa telo umelkyne nachádza.

Preto túto prácu hodnotím známku 2-3, podľa úrovne obhajoby.